

**Inspreken op Zaanstadberaad, renovatie Rode Buurt Zaandijk d.d. 23 november 2021**  
**Paul Carree architect, namens Zaans Erfgoed en Heemschut**

Dank voor de mogelijkheid om in te spreken.

De renovatie van de Rode Buurt is al aanstaande. Er zijn gesprekken met bewoners gevoerd en de bewoners hebben ons gevraagd een mening te geven over de plannen.

Allereerst een kleine kenschets van de woningen. Het gaat om 96 woningen en winkel gebouwd in het eerste deel van de 20 e eeuw door de toenmalige woningbouwvereniging Nieuw Leven en woningbouwvereniging Zaandijk. Het ontwerp is van de architecten Gulden en Geldmaker die heel veel arbeiderswoningen maakten in het begin van de vorige eeuw. Het waren paleisjes in verhouding tot de toenmalige woningsituatie. Dat daar een socialistisch ideaal aan ten grondslag lag komt in de naamgeving van de straten naar voren Karl Marxstraat. PL Takkade en S.van Houtenstraat enz. In tal van steden verrezen Rode Buurten, veelal stedenbouwkundig volgens de tuinstadgedachte met groen, openheid en oog voor stedenbouwkundig details en samenhang. De wijken zijn na 100 jaar toe aan vernieuwing maar worden nog steeds hogelijk gewaardeerd door de bewoners en erfgoedorganisaties om hun stedenbouwkundige samenhang en architectonische detaillering.

De gemeente Zaanstad, u als gemeentebestuur en raad heeft een goed onderbouwd rapport gemaakt die als basis dient voor afwegingen. Daarbij wordt goed in kaart gebracht de waarde die toegekend wordt aan deze buurten. Dat is ook in de Zaandijkse situatie gebeurd, de Rode Buurt is gewaardeerd in cat 1, de hoogste categorie. De Zaanse aanpak wordt door andere gemeentes hogelijk gewaardeerd. Dat schept uiteraard verwachtingen. Woningbouwvereniging Parteon is van mening dat de woningen aan de Domela Nieuwenhuisstraat slecht zijn en gesloopt moeten worden. De andere woningen worden gerenoveerd. We zien het als een soort Salomonsoordeel een beetje van het een en een beetje van het ander. Onze stellingname heeft Ron Kiburg namens Zaans Erfgoed uitstekend verwoordt in zijn inspreken op 3 juni j.l. en onze notitie over de visie van Zaans Erfgoed over de begin 20<sup>e</sup> eeuwse wijken d.d. 21 april j.l.

De gemeenteraad staat voor een dilemma neemt ze zichzelf en de conclusies van onderzoeken serieus of stelt het niks voor en is hun geloofwaardigheid in het geding. Altijd zal er geschermd worden met geld. In het visiestuk van Zaans Erfgoed naar de minister over de heffingen komt naar voren dat er nog 1,75 miljoen te halen valt aan het wegvallen van de verhuurdersheffing en bovendien €10.000,- per woning voor renovatie. Ook het ontwikkelen van zowel nieuwbouw als renovatie zal twee maal ontwikkelingskosten vergen en die zou dus niet hoeven, dit pleit voor renovatie.

Een belangrijk ander aspect willen we nog naar voren brengen. Bij het renoveren is als mogelijkheid genoemd om de voorgevel van buitenaf te isoleren en te voorzien van steenstrips. Hoe goed dat systeem duurzaamheids-technisch ook lijkt het is bij een monumentale gevel een gruwel en verstopt alles aan het zicht, hier zijn we absoluut op tegen.

Elders in Zaanstad zijn goede voorbeelden van renovaties. Het is goed mogelijk om het tot succes te maken voor corporatie, bewoners en erfgoedvereniging. Het is goed mogelijk om met de inbreng van bewoners, van Zaans Erfgoed en de know how van Parteon te komen tot een nieuw leven voor een historische wijk. Samenwerken zal moeten leiden tot een sneller proces en een beter resultaat in ieder geval gedragen door de bewoners en het erfgoed.